

ประกาศคณะกรรมการคุรุสภา

เรื่อง มาตรฐานหลักสูตรฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพ

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๖ แห่งข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๔๓ และอำนาจตามความในข้อ ๔ และข้อ ๖ แห่งข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกอบกับมติคณะกรรมการคุรุสภา ในการประชุมครั้งที่ ๑๕/๒๕๔๘ วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๘ คณะกรรมการคุรุสภาจึงกำหนดมาตรฐานหลักสูตร ฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพไว้ ดังนี้

๑. ให้มาตรฐานหลักสูตรฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพ เป็นเกณฑ์ สำหรับคณะกรรมการคุรุสภาพิจารณารับรองหลักสูตรการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐาน ความรู้และประสบการณ์วิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา และเป็นคุณสมบัติด้านมาตรฐานความรู้ส่วนหนึ่ง ของผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา

๒. มาตรฐานหลักสูตรการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพ ประกอบด้วย

(๑) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ต้องเป็นการพัฒนาผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติและสมรรถนะในการประกอบวิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาและ ให้สามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการดำเนินการได้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ

(๒) โครงสร้างของหลักสูตร ต้องเน้นพัฒนาสมรรถนะในการบริหารจัดการสถานศึกษา มีสาระสำคัญสองส่วน ดังนี้

(ก) การฝึกอบรมภาคทฤษฎีและการประยุกต์ใช้ ได้แก่ การนำความรู้และ การเรียนรู้ทฤษฎีหรือองค์ความรู้ใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดสมรรถนะสำคัญ ในการปฏิบัติงาน มีระยะเวลาไม่น้อยกว่าหกสิบชั่วโมง

(ข) การฝึกประสบการณ์ ได้แก่ การฝึกปฏิบัติงานหรือการศึกษาดูงานเพื่อเสริม ทักษะด้านบริหารสถานศึกษา รวมทั้งการสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีระยะเวลา ไม่น้อยกว่าสามสิบชั่วโมง

สมรรถนะ จุดประสงค์ของการฝึกอบรมและสาระความรู้ให้เป็นไปตามโครงสร้าง หลักสูตร ฝึกอบรม แนบท้ายประกาศนี้

(๓) รูปแบบและวิธีการฝึกอบรม

(ก) รูปแบบการฝึกอบรม ให้มีการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานในสถานศึกษาและใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการฝึกอบรม หรือรูปแบบอื่นใดที่สามารถก่อให้เกิดสมรรถนะตามที่กำหนด

(ข) วิธีการฝึกอบรม ให้ใช้วิธีการที่หลากหลายรูปแบบ เช่น การศึกษาด้วยตนเอง การบรรยาย การสนทนากลุ่ม การประชุมแบบมีส่วนร่วม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การแสดงบทบาทสมมติ การฝึกปฏิบัติระหว่างฝึกอบรม การปฏิบัติจริงในสถานศึกษา กรณีศึกษา การศึกษา คู่มือ การสัมมนา กลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น

(๔) คุณสมบัติผู้เข้าฝึกอบรม

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องมีมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ดังนี้

(ก) มาตรฐานความรู้ มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบริหารการศึกษา หรือเทียบเท่า หรือคุณวุฒิอื่นที่ครุสภารับรอง และมีความรู้ตามมาตรฐานความรู้ของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา

(ข) มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ มีประสบการณ์ด้านปฏิบัติการสอนมาแล้ว ไม่น้อยกว่าห้าปี หรือปฏิบัติการสอนและมีประสบการณ์ในตำแหน่งหัวหน้าหมวด หรือ หัวหน้าสาย หรือหัวหน้างาน หรือตำแหน่งบริหารอื่น ๆ ในสถานศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี

(๕) การประเมินผล

(ก) ให้มีการประเมินผลการฝึกอบรม โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องผ่านเกณฑ์การประเมินผล ดังนี้

(๑) มีระยะเวลาการเข้ารับการฝึกอบรมภาคทฤษฎีและการประยุกต์ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของระยะเวลาการฝึกอบรมในแต่ละหมวด

(๒) ผ่านการประเมินผลการปฏิบัติงานครบทุกชิ้นงานตามที่กำหนดในหลักสูตร

(๓) ผ่านการประเมินผลรวมจากชิ้นงานสำคัญที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน หรือศึกษาคูงานอย่างน้อยหนึ่งชิ้นงาน

(ข) ให้มีการประเมินผลโครงการ โดยประเมินผลภาพรวมทั้งโครงการเมื่อสิ้นสุดการฝึกอบรมตามหลักสูตร

๓. มาตรฐานของหน่วยฝึกอบรม

หน่วยฝึกอบรมต้องจัดฝึกอบรมโดยดำเนินการ ดังนี้

(ก) มีหลักสูตรการอบรม รายชื่อและประวัติวิทยากรการอบรมและรายการเอกสาร และสื่อประกอบการอบรม

(ข) มีวิทยากรที่มีความรู้ ประสบการณ์ มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

(ค) มีเอกสารและสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานตามภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษา ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ศึกษาก่อนการฝึกอบรม

(ง) มีสาระเนื้อหาครอบคลุมองค์ความรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและมีการจัดกิจกรรม แบบบูรณาการเนื้อหาทางทฤษฎีและปฏิบัติ

(จ) มีการจัดให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมฝึกปฏิบัติงานหรือศึกษาดูงานด้านบริหารสถานศึกษา

(ฉ) มีการประชุมสัมมนาผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลังจากการฝึกปฏิบัติงานหรือศึกษาดูงาน

๔. การออกวุฒิบัตร

ให้สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาและหน่วยฝึกอบรมดำเนินการออกวุฒิบัตรการฝึกอบรม ร่วมกันให้แก่ผู้ผ่านการประเมินผลการฝึกอบรม

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๕

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์

ประธานกรรมการคุรุสภา

โครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพ

หลักสูตรฝึกอบรมต้องเน้นสมรรถนะในการบริหารจัดการสถานศึกษา

(Competency-Based Curriculum : CBC) ประกอบด้วย ๒ ส่วน ได้แก่ การฝึกอบรมภาคทฤษฎี และการประยุกต์ใช้ กับ การฝึกประสบการณ์ ดังนี้

๑. การฝึกอบรมภาคทฤษฎีและการประยุกต์ใช้ หมายถึง การนำความรู้และการเรียนรู้ทฤษฎีหรือองค์ความรู้ใหม่ๆ ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดสมรรถนะที่สำคัญในการประกอบวิชาชีพ ๙ ประการ ประกอบด้วย

สมรรถนะที่ ๑ เซอร์ปัญญา (IQ - Intelligence Quotient or Mental Horsepower)

ผู้นำที่มีประสิทธิภาพต้องมีความสามารถทางสติปัญญาทั่วไปในระดับสูงเพื่อจัดการกับความซับซ้อนยุ่งยากที่เกิดจากบทบาทหน้าที่ในการบริหาร ได้แก่ การเข้าใจความคิดรวบยอด การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ การคิดเชิงกลยุทธ์ รวมทั้งความสามารถในการใช้ไหวพริบแก้ไขสถานการณ์

สมรรถนะที่ ๒ ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ-Emotional Quotient or Emotional Intelligence)

ผู้นำที่มีประสิทธิภาพต้องมีความมั่นคงทางอารมณ์ สามารถอ่านและรับรู้ความรู้สึกของบุคคล คาดการณ์ได้ล่วงหน้าถึงปฏิกิริยาโต้ตอบของผู้อื่น เข้าใจถึงขวัญและบรรยากาศในการทำงาน รวมทั้งเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์และวัฒนธรรมองค์กร

สมรรถนะที่ ๓ ความรู้ในงาน (Knowledge - Business and Technical Acumen)

ผู้นำที่มีประสิทธิภาพต้องมีความรู้ที่ถูกต้องในงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ เข้าใจถึงข้อจำกัดในการนำความรู้ไปใช้กับสถานการณ์จริง รวมทั้งสามารถประยุกต์องค์ความรู้และประสบการณ์เพื่อประกอบการตัดสินใจ

สมรรถนะที่ ๔ การพัฒนาตน (Growth – Personal Development)

ผู้นำที่มีประสิทธิภาพต้องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เข้าร่วมในสถานการณ์และการเรียนรู้ใหม่ๆ โดยการลงมือปฏิบัติ รู้จักผ่อนปรน เต็มใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักใช้วิกฤติให้เป็นโอกาสในการเรียนรู้ และส่งเสริมให้ผู้อื่นปฏิบัติเช่นเดียวกัน

สมรรถนะที่ ๕ ความตระหนักในตนเอง (Ego – Strong Sense of Self)

ผู้นำที่มีประสิทธิภาพต้องมีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าตัดสินใจบนพื้นฐานของคุณธรรมและจรรยาบรรณของวิชาชีพ มีความมั่นคง หนักแน่น ไม่หวั่นไหว ยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง รวมทั้งปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและยึดมั่นในจริยธรรม

สมรรถนะที่ ๖ การสั่งการ (Directing – Giving Direction)

ผู้นำที่มีประสิทธิภาพต้องสามารถกำหนดทิศทางเพื่อมุ่งสู่ผลสำเร็จ มีศิลปะในการกระจายอำนาจ มอบอำนาจและควบคุมบังคับบัญชา รวมทั้งให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานได้

สมรรถนะที่ ๗ การชี้แนะ (Selling – Influencing Others)

ผู้นำที่มีประสิทธิภาพต้องสามารถโน้มน้าวผู้อื่นให้มีความคิดเห็นคล้อยตามและปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจจนบรรลุผลสำเร็จ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม สร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินงานโดยใช้ทักษะความชำนาญ และการติดต่อสื่อสารอย่างสม่ำเสมอ

สมรรถนะที่ ๘ การริเริ่ม (Initiating – Making Things Happen)

ผู้นำที่มีประสิทธิภาพต้องมีวิสัยทัศน์ สามารถปฏิบัติงานเชิงรุก ผลักดันให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนางานให้เกิดประสิทธิผล กล้าเสี่ยงและกล้าตัดสินใจเพื่อแสวงหาโอกาสใหม่ๆ ในการทำงานอยู่เสมอ

สมรรถนะที่ ๙ มนุษยสัมพันธ์ (Human Relations – Building Relationships)

ผู้นำที่มีประสิทธิภาพต้องเข้าใจถึงความสำคัญของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่เกิดจากความไว้วางใจและการยอมรับนับถือ และสามารถสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อช่วยให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ

จุดประสงค์ของการฝึกอบรมและสาระความรู้ในภาคทฤษฎีและการประยุกต์ใช้ แบ่งเป็น ๓ หมวด ดังนี้

หมวดที่ ๑ การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์

จุดประสงค์ของการฝึกอบรม

เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกระบวนการบริหาร และการจัดการศึกษายุคใหม่ มีเจตคติ ค่านิยมที่ดี มีบุคลิกภาพเหมาะสมกับการเป็นผู้นำในการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งก่อให้เกิดคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ โดยเน้นการพัฒนาสมรรถนะที่ ๑, ๒ และ ๔

สาระความรู้ ประกอบด้วย

๑. จิตวิทยาสำหรับนักบริหาร
๒. การพัฒนาบุคลิกภาพ

หมวดที่ ๒ การพัฒนาสมรรถนะในการบริหารจัดการสถานศึกษา

จุดประสงค์ของการฝึกอบรม

เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้พัฒนาทักษะเชิงเทคนิคและสามารถประยุกต์ใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน อันจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน และการพัฒนาวิชาชีพ โดยเน้นการพัฒนาสมรรถนะที่ ๓, ๖, ๗, ๘ และ ๙

สาระความรู้

๑. กระบวนทัศน์ในการบริหารเชิงยุทธศาสตร์
๒. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
๓. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับการบริหาร
๔. การจัดการความรู้
๕. การพัฒนาความสัมพันธ์กับชุมชน
๖. การใช้กฎหมายเพื่อการบริหารจัดการศึกษา

หมวดที่ ๓ การพัฒนาตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ

จุดประสงค์ของการฝึกอบรม

เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจรรยาบรรณของวิชาชีพ พัฒนากระบวนการคิดเชิงจริยธรรม การดำรงตนอยู่ในคุณธรรมและจริยธรรม และประเมินตนเองด้านจรรยาบรรณของวิชาชีพ โดยเน้นการพัฒนาสมรรถนะที่ ๒ และ ๕

สาระความรู้

๑. จรรยาบรรณของวิชาชีพตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.๒๕๕๖
๒. การมีเหตุผลเชิงคุณธรรม (MQ : Moral Quotient) และความฉลาดทางอารมณ์ (EQ : Emotional Quotient)

๒. การฝึกประสบการณ์ หมายถึง การฝึกปฏิบัติงานหรือศึกษาดูงานเพื่อเสริมทักษะด้านการบริหารในสถานศึกษา รวมทั้งการสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ดังนี้

๒.๑ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องปฏิบัติงานหรือศึกษาดูงานด้านการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีต้นแบบที่ดีในด้านต่างๆ เช่น การบริหารวิชาการและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ การเงินและพัสดุ การบริหารงานธุรการ อาคารสถานที่ ความสัมพันธ์กับชุมชน และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

๒.๒ ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ต้องเข้าร่วมประชุมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลังการฝึกปฏิบัติงานหรือศึกษาดูงาน